

Sare și lumină, exemplu și doctrină

Un articol despre nevoia de speranță adusă de Cristos lumii contemporane. „Trebuie să învățăm să interpretăm evenimentele cu obiectivitatea credinței pentru a semăna optimism cu sarea exemplului și lumina bunei doctrine.”

04.05.2016

Voi sunteți sarea pământului. Dar dacă sarea își pierde gustul, prin ce va fi făcută din nou sărată? Nu mai este bună la nimic, decât să fie aruncată

afară și călcată în picioare de oameni. Voi sunteți lumina lumii. O cetate așezată pe un munte nu poate să rămână ascunsă. Și nimeni nu aprinde un felinar ca să-l pună sub un oboroc, ci îl pune pe un suport și astfel el luminează tuturor celor din casă. Tot așa să lumineze și lumina voastră înaintea oamenilor, ca ei să vadă faptele voastre bune și să-L slăvească pe Tatăl vostru, Care este în ceruri [1].

Cuvintele singure nu sunt suficiente pentru a-i învăța pe ceilalți doctrina lui Cristos. Pentru a-i lumina cu lumina Cuvântului, trebuie mai întâi să le arătăm sarea propriului nostru exemplu.

Ce i-a convertit pe primii creștini nu a fost o învățătură nouă, ci viața celor care o puneau în practică. Sarea, viața, sfințenia, comportamentul însuflețit de caritate au fost ceea ce i-au atras la început. Ulterior, fermecați de acea bucurie și

pace și pentru a putea intra în misterul harului care însuflețește viața creștină, și-au deschis sufletul luminii doctrinei.

Acest mod de a atrage oamenii către lumina lui Cristos continuă să dea rezultate. Sarea comportamentului creștin trebuie să fie prezentă pentru a îndepărta corupția pesimismului și lipsa speranței. Prezența persoanelor vesele, optimiste și capabile să ofere motivul pentru care sunt fericite permite multora să trăiască având speranța că o să ajungă și ei să fie fericiți, o fericire conformă aspirațiilor inimii, fără a cădea în tentația de a se mulțumi cu mai puțin.

Dar destul de mulți dintre cei care înțeleg atractivitatea învățăturilor lui Cristos cred, de asemenea, că *astăzi nimeni nu mai trăiește așa*, sau că este un ideal de neatins.

A le aminti oamenilor de chemarea universală la sfințenie înseamnă mai mult decât a insista că toți putem și trebuie să fim sfinți. Este mult mai important să arătăm că, de fapt, în acest prezent și în circumstanțele actuale, o persoană normală, având aceleași defecte și slăbiciuni ca oricine, poate să își trăiască vocația integrată în societate – chiar și într-una păgână.

Cât de important este să existe bărbați și femei care, în viețile lor obișnuite, cu pacea și bucuria lui Cristos, nutresc speranța să trăiască o viață care să fie fericită aici, pe pământ, în mijlocul suferințelor și bucuriilor, oameni a căror fericire va fi completă în Rai!

De la începutul creștinismului, sfințenia a numeroși bărbați și femei a fost, pentru multe societăți, sarea și lumina. Majoritatea acestora nici nu au fost conștienți de magnitudinea

impactului pe care l-au avut, dar au contribuit decisiv la protejarea întregii lor generații în fața corupției pesimismului.

Opus Dei este unul dintre instrumentele prin care Dumnezeu răspândește speranța Veștii Bune a lui Cristos. Semnarea speranței este o parte fundamentală a misiunii Bisericii și, prin urmare, a misiunii noastre apostolice. Dumnezeu a dorit lucrarea pentru ca membrii săi să fie, cu adevărat, sare și lumină. Sf. Josemaria spunea: „După voia Învățătorului, tu cel atât de cufundat în lumea aceasta în care ne este dat să trăim, ca și în toate îndeletnicirile oamenilor, tu trebuie să fii sare și lumină. Lumina care luminează cugetele și inimile, sarea ce dă savoare și ferește de rele. Iată de ce, dacă îți lipsește zelul apostolic vei deveni insipid și inutil, îi vei frustra pe ceilalți, iar viața ta va fi absurdă” [2].

Sarea exemplului

Tu ești sarea. Aceste cuvinte ale lui Cristos apar în predica de pe munte, imediat după enumerarea fericirilor. Sărăcia, umilința, foamea și setea pentru dreptate, mila, curățenia inimii, pacea, răbdarea în fața persecuțiilor și bucuria – caracteristici ale celor pe care Domnul îi numește binecuvântați – sunt, în realitate, consecințe ale carității și factori de identificare a discipolilor lui Cristos.

Viața obișnuită oferă un număr infinit de situații care pun la încercare atât identitatea noastră creștină, cât și pe noi ca simboluri ale speranței. Când suntem hotărâți să fim credincioși adevărului fără a ne fi teamă de consecințe, și rezistăm presiunii de a ne comporta superficial; când ne hotărâm să punem pacea în familie mai presus de dragostea de sine, uitând ofensele

din trecut cu o inimă deschisă
înțelegerii și iertării; când ne luptăm
plini de curaj să ducem o viață curată
și știm cum să corectăm și să
reîncepem... atunci suntem sare.

Acest fel de viață nu este, cu
siguranță, unul foarte comun și poate
produce unor oameni o primă
reacție de surpriză sau chiar de
neînțelegere. Nu contează – de fapt,
poate fi chiar un semn că sarea nu și-
a pierdut gustul. Această primă
impresie, când este unsă cu balsamul
carității, interacțiunilor prietenoase
și afecțiunii sincere, va fi, de multe
ori, începutul convertirii.

Ce este important este să se trăiască
având ochii ațintiți asupra Domnului,
cu încredere în providența Sa divină,
fără frică de judecata oamenilor sau
de scandaluri false, fără descurajare
sau amărăciune. Uneori vom vedea
că unii oameni, „când descoperă ceea
ce este clar bun, îl vor analiza și

examina pentru a afla ceva rău ascuns în spatele lui” [3], Sau vor deforma lucrurile într-un asemenea mod încât chiar faptele de justiție și caritate, dorința de a-i servi pe ceilalți și de a-și păstra bunătatea îi vor determina să „fie ofensați” [4].

Urgența apostolatului nu ne lasă timp să ne îngrijorăm gândindu-ne la aceste atitudini. Așa cum sublinia Sf. Paul în Corinteni, nimic nu trebuie să ne rețină, deoarece suntem gata, dacă va fi necesar, să trăim *ca niște impostori, deși suntem adevărați; ca niște necunoscuți, deși suntem bine cunoscuți; ca unii care murim, deși iată că trăim; ca niște pedepsiți, deși nu suntem omorâți; ca niște întristați, deși suntem întotdeauna bucuroși; ca niște săraci, deși îmbogățim pe mulți; ca neavând nimic, deși avem toate lucrurile* [5].

Cu toate acestea, comportamentul în totalitate creștin va da de obicei

naștere și unor întrebări în oamenii bine-intenționați, deoarece noua viață pentru care oferă mărturie necesită o explicație. Mărturia atâtor familii creștine care își trăiesc credința în mijlocul necazurilor și bucuriilor acestei vieți îi face pe mulți să se întrebe care este sursa acestei păci și bucurii, care este motivul pentru care există o asemenea negare a sinelui și de ce există această dorință de a sluji chiar și fără recompense materiale.

Acestea sunt câteva dintre întrebările care pot trece prin mintea colegilor și cunoștințelor noastre deși, poate, nu le vor rosti cu voce tare – cel puțin la început. Prietenia noastră este ceea ce le va câștiga încrederea; ea va fi canalul prin care mulți, provocați de mărturia exemplului bun, vor fi receptivi unei doctrine bune. Semnarea prieteniei este esențială felului nostru de a trăi în mijlocul lumii.

Prietenia este conexiunea dintre exemplu și doctrină, dintre sare și lumină. Așa cum spunea Sf.

Josemaria: „Trăiește-ți viața ta obișnuită; muncește acolo unde ești, încercând să îndeplinești îndatoririle cerute de starea ta, să faci bine munca specifică profesiei sau meseriei tale, crescând, îmbunătățindu-te, în fiecare zi. Fii loial, înțelegător cu ceilalți și exigent cu tine însuși. Mortifică-te și fii vesel. Acesta va fi apostolatul tău. Și, fără să găsești motivul, fiindcă sesizezi slăbiciunile tale, cei care te înconjoară vor veni la tine și, într-o discuție naturală, simplă – la ieșirea de la serviciu, la o reuniune de familie, în autobuz, într-o plimbare, oriunde – veți vorbi despre neliniștile care sunt în sufletele tuturor, deși câteodată unii nu vor să își dea seama: le vor înțelege mai bine când vor începe să Îl caute cu adevărat pe Dumnezeu” [6].

Lumina bunei doctrine

Când sufletele sunt mișcate de un exemplu pozitiv și încep să-și dorească o schimbare – sau, cel puțin, să știe mai multe despre motivele speranței noastre creștine – trebuie să le vorbim cu har, afecțiune, răbdare și serenitate și având cunoștințe doctrinare solide. Așa cum spunea Sf. Petru, *fiți întotdeauna pregătiți să răspundeți oricui vă întreabă despre motivul nădejzii care este în voi, dar cu blândețe și teamă, având o conștiință bună* [7]. Să nu uităm că o bună parte a apostolatului nostru constă în a face virtutea atrăgătoare, îndepărtându-ne de orice zel amar.

Sfânta Scriptură ne oferă numeroase exemple în acest sens. Isus nu a obosit niciodată în a explica modul său de a fi, chiar și persoanelor care căutau să îi răstălmăcească vorbele. A făcut-o cu simplitate și imaginație,

adaptând ceea ce spunea
ascultătorilor într-un asemenea fel
încât cele mai sublime adevăruri să-i
atingă pe cei cu minți umile. El îi
îndemna pe toți să se convertească
fără a le lua însă libertatea.

Isus a trezit cu mare delicatețe
conștiințele adormite, ajutându-le să
își judece obiectiv propriile acțiuni.
Vedem asta în femeia samariteancă.
Mai întâi, Isus i-a câștigat încrederea
lăsând-o să vadă că, în ciuda faptului
că era evreu, nu refuză să vorbească
cu samariteni. I-a vorbit despre ce o
interesa, având în vedere că
obținerea apei făcea parte din grijile
ei zilnice. I-a luminat conștiința
încetul cu încetul, cu priceperea unui
cititor de suflete. I-a cerut să își
cheme soțul, făcând-o, prin asta, să-i
dezvăluie aproape fără voie ceva
despre viața ei personală: *nu am soț*.
În final, cuvintele Domnului o fac să
ajungă față în față cu lumina
adevărului, arătându-i că trebuie să

se convertească: *ai spus bine, „Nu am soț”, pentru că cinci soți ai avut, iar cel pe care îl ai acum nu-ți este soț [8].*

Același lucru s-a întâmplat cu acuzatorii femeii adultere: *cum ei continuau să-L întrebe, El S-a ridicat și le-a zis: acela dintre voi care este fără de păcat, să arunce primul cu piatra în ea. Nu a trebuit să mai adauge altceva. Când au auzit ei aceasta, au ieșit afară unul câte unul, începând cu cei bătrâni [9].*

Atitudinea Sa curajoasă și milostivă i-a deschis inima bietei femei către iertare și convertire: *nici Eu nu te condamn; du-te și, de acum înainte, să nu mai păcătuiești [10].*

Către femeia în mijlocul îndatoririlor ei domestice, Domnul I-a vorbit de fântâni și apă; fermierilor, de munca la câmp; pescarilor, de bărci și plase; doctorilor legii, de Scripturi. Ce provocare minunată: să înțelegi grijile și problemele fiecărei epoci și

fiecărui loc pentru a putea face clar adevărul doctrinar și a-l prezenta într-un mod atrăgător, plin de farmec și potrivit contemporanilor noștri.

Putem învăța, de exemplu, din experiența lui Ioan Paul al II-lea. După atât de mulți ani în slujba Bisericii și a sufletelor, el sublinia nevoia de a „înțelege experiența oamenilor din jurul nostru și limbajul pe care îl folosesc să comunice.” [11]. Vom oferi lumină dacă știm să înțelegem oamenii și să îi iubim și dacă facem tot posibilul să ne facem înțeleși, așa cum a făcut-o Isus Cristos. „Acum este nevoie de multă imaginație dacă este să învățăm cum să vorbim despre credință și cele mai importante întrebări ale vieții. Este nevoie de oameni care știu să iubească și să gândească, deoarece imaginația sălășluiește în dragoste și gând” [12].

Darul vorbirii necesită imaginație, iar imaginația are nevoie de dragoste și de cunoștințe profunde și bine asimilate despre adevăr și circumstanțele prezentului.

Apostolatul bunei doctrine este foarte diferit de o listă cu răspunsuri memorate.

Din contră, atunci când ajungem să cunoaștem în profunzime fiecare suflet – prin rugăciune și prietenie – când asimilăm în totalitate doctrina bună – prin pietate și studiu – atunci vom putea să oferim adevăratele lecții despre speranța noastră și să luminăm mințile și inimile multora cu lumina lui Cristos.

Învățătura lui Cristos trebuie, totodată, să lumineze diferitele părți ale activității umane. Formarea doctrinară a fiecăruia ar trebui integrată cu pregătirea sa profesională astfel încât, fără a compromite autonomia legitimă și

legile aparținând societăților și realităților existente [13], să putem clarifica ordinea naturală a Domnului, care oferă tuturor acțiunilor umane o semnificație transcendentă. Este, prin urmare, imperativ să existe o înțelegere solidă a subiectelor doctrinei catolice care sunt relevante în mod special activității profesionale ale persoanei respective.

În plus, anumite întrebări etice fundamentale au o importanță deosebită în lumea de astăzi: de exemplu, chestiuni legate de căsătorie și familie, bio-etică și ecologie.

Fiecare dintre noi trebuie să știe să vorbească despre aceste subiecte și să ofere celor din jurul nostru explicații ușor de înțeles. Multe dintre aceste întrebări aparțin legii naturale și sunt accesibile logicii, însă trebuie să fie și dezvăluite de

Dumnezeu și păstrate de Biserică.
Explicațiile pe care le dăm nu se pot
baza întotdeauna pe autoritatea
Bisericii, în special atunci când
oamenii susțin că nu cred sau au o
formare superficială.

Din contră, idealul nostru trebuie să
fie să arătăm că Biserica este un
expert în umanitate, făcând clară
legătura profundă între ce predă ea
și adevărul despre oameni. „Este
important să fie făcute eforturi
speciale pentru explicarea corectă a
motivelor poziției Bisericii,
subliniind că nu este un caz de
impunere asupra necredincioșilor a
unei viziuni bazate pe credință, ci de
interpretare și apărare a valorilor
prezente chiar în natura umană. În
acest fel, caritatea va deveni slujirea
culturii, politicii, economiei și
familiei, astfel încât principiile
fundamentale pe care se bazează
destinul umanității și viitorul

civilizației vor fi peste tot respectate”
[14].

În ziua de astăzi este foarte important de arătat că cerințele legii morale nu sunt, în sine, *valori religioase*. Deoarece există în adevărul ființei umane, ”ele înșile nu necesită ca cele care le apără să profeseze credința creștină, chiar dacă învățăturile Bisericii le confirmă și păstrează întotdeauna și peste tot, în serviciul ei dezinteresat în slujba adevărului despre om și binele general al societății civile”
[15].

Serviciul dezinteresat în slujba adevărului ne face să lucrăm pentru dezvoltarea unei societăți mai umane, una cât mai conforme legii naturale. Această sarcină devine și mai urgentă acolo unde întregi părți ale societății decid să se comporte într-o opoziție totală legii naturale. În aceste cazuri, creștinii, folosind toate

mijloacele legitime pe care le au la dispoziție și acționând cu nu mai puțină abilitate și perspicacitate decât cei care seamănă rău [16], au dreptul și datoria de a preveni instituțiile de a facilita calea către rău și condamnarea sufletului în loc de calea către Dumnezeu [17].

Ce nu putem face vreodată este să rămânem muți sau să întoarcem spatele acestei situații, refugiindu-ne în turnul nostru de fildeș. Fiecare dintre noi trebuie să fie un catolic coerent în toate circumstanțele vieții noastre: nu doar acasă, ci și în toate activitățile noastre publice și sociale. Aceia care au acceptat adevărul fără vreun merit din partea lor au obligația, printr-o viață exemplară și cuvinte potrivite, să fie întotdeauna martori ai adevărului – martori ai lui Cristos.

Lumea are o imensă nevoie de o doză puternică de speranță. Trebuie

să învățăm să interpretăm evenimentele cu obiectivitatea credinței pentru a semăna optimism cu sarea exemplului și lumina bunei doctrine.

„Dacă privim lumea de astăzi, vedem mulți factori negativi care pot duce la pesimism. Dar acest sentiment este nejustificat: avem încredere în Dumnezeu, Tatăl și Domnul nostru, în bunătatea și mila Sa... Dumnezeu pregătește o primăvară puternică pentru creștinism și deja îi putem vedea primele semne... Speranța creștină ne susține în a ne dedica în totalitate noii evanghelizări și misiunii globale și ne face să ne rugăm așa cum ne-a învățat Isus: `Vie împărăția ta. Facă-se voia Ta, precum în cer, așa și pe pământ` (Matei 6:10)” [18]. Dumnezeu va crea un număr suficient de vocații pentru a garanta triumful adevărului, bunătății și justiției în viața fiecărei națiuni, spre binele întregii omeniri.

[1] Mt 5, 13-16.

[2] Sf. Josemaría Escrivá, Forja, nr. 22.

[3] Sf. Grigorie cel Mare, Moralia, 6, 22.

[4] Tertullian, Apologeticum, 39, 7.

[5] 2 Cor 6, 1-10.

[6] Sf. Josemaría Escrivá, Prietenii lui Dumnezeu, nr. 273

[7] 1 Pe 3, 15-17.

[8] In 4, 16-18.

[9] In 8, 7-9.

[10] In 8, 7-9.

[11] Ioan Paul al II-lea, „Să ne ridicăm și să mergem”, p. 105.

[12] Ibid., p. 100.

[13] Cfr. Conc. Vaticano II, Const. past. *Gaudium et Spes*, n. 36.

[14] Ioan Paul al II-lea, Scrisoare Apostolică „*Novo millennio ineunte*”, 6.01.2001, nr. 51.

[15] Congregație pentru doctrina credinței, Notă doctrinară despre diferite chestiuni referitor la angajarea și conduita catolicilor în viața publică, 24.11.2002, III, nr. 5.

[16] Cf. Lc 16, 8.

[17] Cf. Conc. Vaticano II, Const. past. *Gaudium et Spes*, nr. 25.

[18] Ioan Paul al II-lea, Enciclica „*Redemptoris missio*”, nr. 86.

C. Ruiz Montoya

lumina-exemplu-si-doctrina/
(26.03.2026)